

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak :

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer : Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos :

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó : Papp György, Gyulafehérvár.

Szerk. szűség és kiadóhivatal : Püsp. Lyc. nyomda

Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

A magyar dal.

A magyar hazafiság felébredésére és ébrentartására alig hangzott el még életrevalóbb és üdvösebb indítvány, mint a közeli napokban. Egy derék fővárosi tanár ugyanis azzal az indítvánnyal állott elő, hogy a községek tanítói és jegyzői alakítsanak dalárdákat helységeikben, s azoknak fentartásáról gondoskodják a közoktatásügyi kormány támogatása.

Hogy a közoktatásügyi kormány lelkesedéssel fogja felkarolni és életre hívni az ügyet, ahhoz még csak kétség sem férhet; különösen ha tekintetbe vesszük, hogy annak élén oly magas gondolkodású, fenkölt szellemű férfiú áll, mint dr. Wlassics Gyula kultuszminiszter.

Nem merünk kételkedni abban, hogy a hazafias érzés ápolásában előre talán ki sem számítható jótékony hatású dalárdák létesítésének contemplált factorai, a községi tanítók, — kik különösen a kisebb városokban az értelmiségnek úgyszólván magvát képezik, — ne tudnának felemelkedni magasztos hivatásuk piedestáljára, s ne töltenék be szívvél-lelékkel, hazafias lelkesültségük teljes odaadásával azt a nemzeti missiót, melyet ezen üdvös eszme számukra újabban kijelöl.

Mert ezen eszme megvalósításával, szerencsés keresztülvitelével hazafias missiót teljesítenek a szó valódi és nemes értelmében.

A magyar dal sok esetben össze sem hasonlítható más nemzetek dalával, mert azokhoz képest legtöbb esetben valóságos ima az. Nem az üres, léha pajzánság, hanem mély érzelmek, elfojtott sóhajok, sokat szenvedett hazánk világtörténelmi eseményei kelnek szárnyra dal alakjában a magyar ember ajakáról; féltékenyen őrizve és hirdetve az ezeréves nemzet dicsőségét, megmentve nagy fiainak babérjait az elhervadástól.

Imák voltak ezek a dalok, még pedig valóságos példaképei a krisztusi türelmességnek, mert azokban a jó kurucz még ellenségeiért, a labanczokért is imádkozott: könyörögve a magyarok hatalmas Istenéhez, hogy ne pusztítsa el a föld színéről a labanczokat, mert akkor mit pusztítanának a — kuruczok.

Szóval a magyar dalfűzér valóságos történelme nemzetünknek, s ha valaha mind elvesznének irott historiai reliquiáink, vagy rosszakarátú kezek megkisérelnék azokat meghamisítani, — újra összeállíthatók volnának azok a magyar nép ajkán született, szájról-szájra tovább adott dalokból.

Nem is kell távoli időkbe visszafáradni a példa bizonyosságáért; ott van a magyar hazafiság egyik legdicőbb kora: a Rákóczy kor. Vajjon képes lenne-e történet író a lángész és lánglélek bármily megközelíthetlen képességeivel is élethűen megrajzolni ezt, a világtörténelemben is páratlanul álló heroicus korszakot, ha leghitelesebb, legmegbízhatóbb kútforrásokul nem az örökbeesű kurucznotákat használná.

Az eltiprott szabadság visszavívásában oly hosszú időközön át mártíromságot szenvedett honfi kebel méla keserveit, elfojtott sóhajait nem a történeirő annalesei örökítették meg, hanem azok a megható kurucznoták, melyeknek zsolozsmaszerű accordjai szívek mélyéből fakadtak, s szívek mélyébe nyilaltak.

Ott van a legutolsó lezajlott szabadságharcunk, Nem találunk a világtörténelemben oly császári ukázt, vagy királyi parancsot, mely

oly lelkesedéssel és halált megvető elszántsággal tudott volna hazája védelmére egy egész nemzetet csatasíkra állítani, mint ez a honfiszívekre oly kimagyarázhatlan átalakító hatással bíró dal:

„Kossuth Lajos azt üzenté” mely a félénkből hőst, hősokból félisteneket teremtett.

Majd jött az elnyomatás szomorú kora. A nemzet vissza fojtott keserve, — el lévén konfiskálva a természet örök joga is: a szabad szó, — ismét csak dalokban nyerhetett, bár rejtett, kifejezést.

A hazafias érzést akkor, különösen a vidéki városokban, a dalárdák tartották ébren és ápolták honfiai aggodalmak közepett egy jobb jövő reményében. Tagjai nagyjából egymás lakásán bújtak össze, s többnyire poharazás közt mintegy lopva halkán dúdolták el azokat az eltiltott és halálra üldözött hazafias nótákat. Sőt rejtett, de a czélzást világosan sejtethető alakban, allegóriákban szállottak a nemzet lantosai is a kesergő honfiakhoz; úgy biztatták egymást is dalolásra, mint esiesergő madár a kicsinyeit:

„Fiaim csak énekeljete!”

Azóta szabad lett a szó, s dalárdáink zengik is szabadon a múlt idők mélabús dalait, szomorúan bús emlékeit.

De nem mindenütt. Nemcsak kisebb, de nagyobb városok is dalárdák nélkül vannak nem ugyan azért, mintha a lelkes tagok hiányoznának, mert a nemes dalnak mindenütt vannak kedvelői, hanem azért, mert nincsenek alkalmas vezetők. (Már mint p. o. nálunk is. Szerk.)

Ezen az élénken érzett hiányon óhajt segíteni az említett indítvány, kijelölve a dalárdák

TÁRCZA.

Legszebb

Irta: Vermes Ernő.

I.

Be szép a lány, midőn még gyermek,
A réten tarka lepkét kerget,
S vidáman éli életét!
Be szép a lány bakfis korában,
Szerelmet érez már magában;
Az iskolába járva még!

II.

A nő be szép mint asszony!
Rendeltése, hogy fakasszon
Gyönyörforrást a férfinak . . .
És kapjon bár orcája ránczot,
Szép még, midőn körötte tánczot
Kis unokái lejtének!

III.

A nő szép mindig, ámde legszebb:
A férfi neki ha megtetszett,
Ha szíve égő érzelem . . .
Ha édes titkát drága, tervét
Titokban tartogatja, mert még —
Tiltott gyümölcs a szerelem!

A gyáva.

Rajz; írta Guis.

A bazilika órája szürke, soká bűgő kongással verte el a tizenegy órát. Kínosan sivitó szél kel a Duna felől, zúgatja a táviró sodronyokat, majd neki vadulva kergeti a vadul szállingó hópelybeket. Olykor az utcáról kap fel egész csomó havat, hogy azután a következő pillanatban dühösen csapja oda a második emelet egy kivilágított ablakához és gunyos kaczagással rohan el, mint a csinyt elkövetett vásott gyermek . . .

Odabenn pedig az ablak mögött egy férfi ül íróasztala előtt, belebámul a semmibe, hallgatja a csendet. Még sohasem volt ilyen állapotban, azt hiszi, szétbasad a feje; úgy fáj, ha lélekezik, úgy sajog, ha gondolkodik . . . nem is mer gondolkozni . . . Lassan feláll széke mellett és rámered a sötét ablaktábláról őt bámuló tükrképére . . . Olyan szép, olyan nagy . . . olyan gyáva ember.

Kívül egy kései bérkocsi rohan el az ablak alatt s a hóba vágott friss keréknyomok elnyulnak messze a homályba, a távolba, . . . a múltba . . .

Egyszer, igen, emlékezik, volt neki egy kis öcsese . . . hogy is jut az eszébe ép most . . . milyen csunya is volt a halálban az a szép szőke gyermek, mikor azon vizesen, a hogy a Szamosból kihúzták, hozták haza . . . Azután nem is mert többé a jégre menni ő, a bátyja . . . igen, mert gyáva volt; sokat is kellett ezért gyerekpajtásaitól szenvednie . . . Aztán rohannak a képek, hol világosabban, hol mintegy fátyolon át, mint valami bűvös panoráma . . . a katonaságnál az elintézetlen lovagias ügy . . . a sutba dobott kardbojt . . . a ministeriumnál az apró konspirációk,

miben nem akart részt venni, mert gyáva volt . . . mindig gyáva . . .

Es ezen a forgó világon át mindig csak egy mosolygó, szőke leány-fejet látott, mely az egész bolondos panorámát igazgatta . . .

De most nem lesz gyáva; holnap kiáll annak az embernek a golyója elé, a ki oly biztosan czéloz és a ki az ő mellébe fog találni . . . Eh, nem lehet, . . . és összerázkodik egész testében . . . fáj még a gondolat is . . . aztán újra emlékszik . . . az is mintha nagyon régen történt volna; pedig tegnap este . . . Az a filigrán dalos játékszer, a felesége, az édes, a kit úgy szeret . . . nem, csak szeretett. És az a másik ember úgy állt ott a szoba közepén, mintha semmi sem történt volna, úgy tetszik még mosolygott is . . . a felesége, az talán akkor is dalolt. És nevettek a falak, nevettek a bútorok, nevetett minden, mert minden tudja, hogy ő gyáva . . . Nem emlékszik biztosan . . . kicsit ittas is volt, csak azt tudja, hogy arczul ütötte azt a komisz embert . . . Oh, hiszen ha józan lett volna, de hogy nyult volna hozzá, szépen megkérte volna, ne szóljon semmit a dologról . . . aztán sirt volna keservesen. És az a nagy ember alig győzte könnyeit törölni . . . Lezuhan asztala nyitott fiókja elé a székebe. Szórakozótlan kezdett babrálni papirjai között . . . aztán megáll a keze, újra gondolkodni kezd.

Ha holnap oda áll az elé a szívtelen ember elé, akkor ő leereszti a pisztolyt, nem lö, . . . talán így megszánja az a másik. És akkor bátor lesz-e vajon, vagy gyáva . . . Ha pedig a másik lö, és érzi, hogy löni fog, akkor . . . ha majd ő ott hever a hóban

szervezői és vezetői a községek tanítóit, kik tudvalevőleg már a képezdében zeneismeretekre tesznek szert, és így képesek a dalárdák szakszerű vezetésére is. (A mi dalárdánk élénk kezéscpercztől kezdve bevezetett szakszerű állottak s mégis, mégis...)

Ezek a dalárdák mindenütt a széles hazában, de kiváltképpen a nemzetiségek lakta vidékeken áldásos missiót fognak teljesíteni. A magyar nyelvet már úgyis beszéli mindenütt a nemzetiségek ifjabb generációja, dalos ajka hadd rebegje tehát a dalárdákban zsolozsmaszerű áhitattal azt is:

„Isten áldd meg a magyart!”

Azokra az esetleges ellenvetésekre vagy kétkedésekre, hogy a nemzetiségi, de még a törzsgyökeres magyar nép sem fogja vagy nem tudja betanulni a dalok harmonikus szövegeit, örvendetes czáfolatot nyújtanak a közelmúlt eseménye. A lezajlott ezredéves kiállítás idejében nem egyszer ragadt bámulatra meg zeneszerzőket is az a szabatos és összevágó előadás, melylyel egyes felránduló földmives csoportok dalárdái négyes szövegekben, s nagyjából kottából előadták a legnehezebb menetű dalokat is, legtöbbször tanítóik betanítása folytán, s vezetése alatt.

Ott voltak a nemzetiségi csoportok is, melyek szintén produkáltak mindig valamit, vagy hazafias magyar dalokat énekeltek, vagy ha nem tudtak magyarul, legalább rezes bandájukkal fuvatták el azokat. Mily megható jelenet volt például az, midőn néhány száz felvidéki tót felállva levett kalappal, a lelkesedéstől kipirult arczeccsal, s a magyar nemzet Génuszától mintegy megilletve hallgatta, amint a saját rezes bandája igazán szívekbe nyilaló hangon fujta:

„Hazádnak rendületlenül légy hűve óh magyar!”

Csak egy kevés jóakarát kell tehát, hogy a felvetett eszme mielőbb megtestesüljön. A termékeny talaj meg van, csak a jó magvat kell mielőbb jól elhinteni, s gondos kezek ápolása mellett a mag sudarra szökkelhet mihamarább.

És ha majd az az idegen ajkú, más nemzeti-ségű napról-napra hazafias magyar dalokat fog énekelni dalárdájában, mihamarább szívébe is fog vésődni az az ajkáról elhangzott dal:

„A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze,
Itt éljed, halnod kell!”

Adja az Ég, hogy úgy legyen!

Török István.

és többé nem mozdul, akkor bátor, igen bátor... hullá lesz.

Ez az egyik, a másik az, hogy egyáltalán nem áll ki... az az, vagy úgy, hiszen ez gyávaság... Eh! mit, élni akar ő, élni a mellett az angyal... és kinosan összezsuklik derékban. Aztán belenyúl a fiók legvégébe, és kivieszi onnan azt a bizonyos börtököt... és megpróbálja, milyen érzés lehet e az, egyenesen benézni abba a fekete ürbe, abba a végtelen be... a halálba. És halkán számol... egy... kettő... három... és nem lövi meg magát, leereszti a fegyvert. Hiszen holnap a miniszteri tanácsokhoz hivatalos; nem lehet...

Oda támo lyog a kerevethöz és behunyja a szemét... mit is szokott dalolni az édes... „megutáltatottok vélem ezt a czudar világot“... aztán akadozva hebegi: „élni... élni... élni!“... Aludni próbál, aludni... Úgy fél a haláltól; de hogy a haláltól fél, a fájdalomtól; hiszen ha itt a pamlagon bele tudna aludni a halálba... de az a golyó úgy fáj... végig sivit a levegő, aztán csak nekivágódik a mellének... úgy ropog a csont, ... aztán a szívébe nyillal... fáj, fáj, hogy fáj a szíve!... Csak legalább a csontot ne törné el... aztán folyik a vér és mindig érzi, hogy fáj.

Sejti, hogy nem bírja ki reggelig megőrül. Kétszer végig méri a keskeny dolgozó szobát... aztán csak leül újra... Háttha az a toll felelevenednék és beleszurna a szívébe... és ez a vashöl-csontból összerótt buta tárgy... csak egy gyöngye érintés az ujjal és...

... De hogy reggelig megőrül, az bizonyos...

A központi vásárcsarnok megnyitása.

Budapest székes főváros vásárcsarnokait 1897 évi február hó 16-án megnyitja. Ez intézménnyel a főváros nemcsak Budapest lakosságának lehelőleg állandóan jó és egészséges élelmi szerekkel való ellátását óhajtja biztosítani, hanem azzal egyszersmind az ország élelmiszer-kereskedelmét és az élelmi cikkeknek a fővárostól távolabb fekvő vidékein is belterjesebb módon való művelését előmozdítani és ez által a termelőknek részben új, részben pedig bőségesebb kereseti forrást kíván nyitni.

Szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy éppen a vidéki termelők érdekében a központi vásárcsarnokban egyelőre két hatósági közvetítő működik, u. m.

1.) A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezte.

2.) Weitzenfeld Gusztáv, Weitzenfeld Károly és Buszt Adolf tagokból álló közkereseti társaság, mely „Vámos és Bruszt“ czég alatt fog működni.

Mind a két czég a főváros teljes bizalmát bírja s bármelyik bizvást ajánlható a termelőknek.

A hatósági közvetítők szigorú hatósági ellenőrzés alatt állanak és az általuk az élelmiszerek eladásának közvetítéseért szedhető díj maximuma 8%-ban állapított meg, melyet az eladási árból levonhatnak. Ezen díjon kívül csak a sajátjukból előlegezett s arra szükségképp vagy hasznosan fordított készpénzkiadásokat vonhatják le az eladási árból.

A hatósági közvetítők a hozzájuk beküldött vagy hozzájuk utalt küldeményeket nyilvános árverés útján vagy szabad kézből adhatják el s a hozzájuk érkező árakat lehető gyorsan értékesíteni és a beküldővel haladéktalanul elszámolni kötelesek.

A beküldő, ha az elszámolási érteztőben nem nyugszik meg, a kézhez vételtől számított öt nap alatt a központi vásárcsarnok főfelügyelőjéhez panaszt tehet mely vizsgálat tárgyát képezi.

A hatósági közvetítőknek igénybevétele egyébként nem kötelező s a termelő az élelmiszereket a vásárcsarnokban elárulhat bármelyikének is beküldheti.

Ha pedig valaki a hatósági közvetítőket nem ismeri, a küldeményeket egész egyszerűen „Központi vásárcsarnok Budapest“ czimzéssel is feladhatja.

Az árubeszállítás a központi vásárcsarnokba vasúton, hajón és tengelyen (kocsin) történhetik.

A ki az állami vasutat veszi igénybe, az a szállítási díjból 10% kedvezményt kap.

Az élelmiszerek bármely mennyiségben beküldhetők.

A székes főváros tanácsa városunk tanácsát is felkérte hogy a vásárcsarnoki intézményt különösen a termelő közönség körében megismertesse, annak közgazdasági jelentőségét terjessze is ez által lehetővé tétessék, hogy az intézményhez fűzött ama remények, melyeket egyfelől a főváros lakossága, másrészt az ország termelő közönsége táplál, tényleg megvalósuljanak és a siker az ország közgazdaság viszonyaira jótékony legyen.

Az éjszaka sötét és annyi benne a félelem... Ha most ide jönne az az ember, akkor talán behunyná szemét és neki menne a halálnak, de egy egész éjen át küzdeni örült képzelete buta rémeivel... Fennhangon kezd gondolkodni és megijed a saját hangjától, járkálni kezd és visszaretten a padló ropogásától... Nem... nem bírja tovább... és ha holnap mégsem állna ki... és a felesége... eh, lesz ennek gyámola Erre a gondolatra aztán — úgy érzi — megerősödik; leül újra nyugodtan és ír valamit egy névjegy hátlapjára, aztán fennszóval olvassa: „... tadm, gyáva voltam“... és darabokra tépi a papírt.

Nem meri, pedig csak egy pillanatra lenne most bátor, nem lenne gyáva többé soha... Onkenytelentül hozzáér keze a pisztoly csövéhez, és sziszelve visszarántja azt... bideg a halál. Aztán újra csak hozzá nyúl...

Erzi, hogy száguld a vér testében... ott, ott a halántékán majd szétveti a fejét. És lassan, félve bontja ki a ruhát mellén, megkeresi, hol érzi legjobban a szivverést és ráilleszti óvatosan a bűvös karikát. Tudja, hogy megőrülne, ha nem volna most ereje a rugót elpattantani... és így fél... mintha a plafond közelednék feléje... a padló is imbolyog... és az a négy fal úgy szorítja, nyomja őt... A lámpa fölött kék köd uszik... És énekelni kezd: „megutáltatottok vélem...“ egy... kettő...

A mixer a sötét vér első folyama elárasztja mellét, elkezd hörögni: „úgy szeretem... úgy“ és lassan csuszlik le a test a földre. És ott a földön úgy vonaglik, úgy hörög, úgy zokog az a nagy ember, az a gyáva ember... az a bátor ember...

Megjegyezve, hogy a székes főváros tanácsa a vásárcsarnoki szabályrendeletnek és megnyitási hírdetménynek egy-egy példányát a helyi városi tanácsba elküldötte, hol is azok kívánatra megtekinthetők, felhívjuk városunk lakosságának, különösen pedig a termelő közönségnek figyelmét az élelmiszerek értékesítésének ezen új piacára.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1897 február 11.

— **Gróf Majláth Gusztáv** erdélyi püspöki helynökké történt kinevezése úgy városunkban mint az egész Erdélyben örömmel lett fogadva. Nem hagyhatjuk megemlékezés nélkül Lőnhart Ferencz erdélyi püspök ő Excellenciájának szerencsés választását, melyel az erdélyi püspöki szék helyetteséül a nagy tudomány és az egyházmegye kormányzatára érett gróf Majláth Gusztávot jelölte ki. Kormányzása áldást hozó leendő az egyházmegyében s örövendvé várjuk körünkbe őt, ki kinevezése által Erdélyé lett.

— **Eljegyzés.** Grün Zseni kisasszonyt, Grün M. Lipót polgártársunk kedves leányát eljegyezte Weisz Jeremiás marosvásárhelyi földbirtokos.

— **A gyulafehérvári önkéntes tűzoltó egyesület XXIV-ik évi rendes közgyűlését folyó 1897. év február hava 14-én d. e. 10 órakor saját laktanya helyiségében tartja meg. Tárgysor: A közgyűlés megnyitása a főparancsnok által. 2. Az 1896-ik évről titkári jelentés felolvasása. 3. Az 1896. évi számadások előterjesztése és megvizsgálása. 4. A zene bizos évi jelentése az egyesület zenekarának ügyében. 5. Az 1897-ik évi költségvetés tárgyalása. 6. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 48 órával a parancsnoksághoz előterjesztés végett beadattak. A gyulafehérvári önkéntes tűzoltóegyesület parancsnokságának folyó 1896. év február hava 1-én tartott üléséből. Róska József főparancsnok, ifj. Kerekes János titkár.**

— **Közgyűlés.** A helybeli „Chevra Kadischa“ izr. betegápoló és temetkezési egyesület f. h. 9-én — Mózes törvényhozó halála napján tartotta közgyűlését. A közgyűlés tárgyalását megelőzte egy gyász isteni tisztelt, mely alkalommal Fischer Sándor főrabbi remek beszédben esetezte az egyesület emberbaráti tívós tevékenységét. Duiduer József főkantár, megható requiemet celebrált az ez évben elhunyt egyesületi tagokért. Ezek után megnyitá Körner József egyesületi elnök lelkes beszédével a gyűlést. 1. Az évi számadás: Az egyesület tiszta vagyona jelenleg: 12803.28; ez évi kiadásai: 3790 ft 56 kr. A fizető tagjainak száma 122, tiszteletb. tagok 20; 2. Népröngyha és menház alapítása: Erre néve a közgyűlés felbatalmazza a választmányt az első lépéseket megtenni. Az izr. egyesület hivatva lesz az egyesület ebbeli törekvéseit támogatni. Végre Dr. Deutsch Mór hosszabb beszédben felsorolja Körner József elnöknek az egyesület körül szerzett érdemeit, a kinek lelkesedéssel szavaztatott jegyzékönyvi köszönet.

— **Visszaemlékezés.** Az ezredéves kiállítás kedves emlékei vonultak el lelkünk előtt, midőn megkaptuk a Mauthner ödön budapesti magkereskedő ideai főárjegyzékét, melynek borítékáján az ezredéves kiállítás egyik gyöngye, az általános feltűnést keltett Mauthner pavillon van ragyogó színnyomatban megörökítve. Kik az e pavillonban csoportosított nemesített magvakat szemlélték, nemcsak a helyi közönségünk, hanem a szélrózsa minden irányából idesereglett külföldi látogatók is mind beismerték, hogy a Mauthner czég nem csak méltó vetélytársa az angol, francia és amerikai világhírű magkereskedő cégeknek, hanem tulszárnyalta azokat. Élénken bizonyították ezt a pavillont körülvevő növénykincsek, a tündéres üdezőld finomszánu pázsit közt mint keretben meg-megújuló változatos virágpompa. Ugy a pázsitkeret, valamint a gyönyörű virágok mind a Mauthner-féle magvakból fakadtak. Az idén különben a Mauthner főárjegyzéke a legelső külföldi főárjegyzékeket is határozottan felülmutta. A felette izlésesen rendezett igen gazdag (184 oldalra terjedő) tartalma, az érdekes ujdonságainak tömkelege, nemhogy farsztaná az olvasót, hanem valódi élvezet gazdának és kerükdvelőnek egyaránt és fogalmat nyújt a Mauthner-féle magnagykereskedés óriás, sokoldalú választékáról. Mauthner ezen gyönyörű főárjegyzékét régi vevőinek felszólítás nélkül is megküldi. A kik pedig csak ezután óhajtnak Mauthner zászlaja alá sorakozni, azok kérjék a czégtől levélben, vagy levelező-lapon az említett főárjegyzéket, melyet azután ingyen és bérmentve fognak megkapni.

— **Megint betörés.** Mult hó 28-án özv. Kis Sámuelné traján utcai lakásán levő bezárt pinczéjébe — a lakat és retesz lefeszítése után — betörték és 5 drb. libáját ellopták. A rendőri nyomozat nyomában megindítottván, a tettes Kosteá György rovott előéletű és több ízben fegyházra is ítelt egyén személyében elfogott. A li-

bákat Mulvurt Adolf alsógáldi kereskedő vette pártfogásába, honnan azóban elkoboztattak.

— **A „Malbisch Arumim“** szegény izr. tanuló felruházó és segélyző egyesület alakulóban van. Vasárnap f. h. 7-én a választmány ismét érkeztetett tartott Mendel Manó ur elnöklése alatt, melyben az alapszabályok egy része behatóan tárgyalatott. Részt vettek ezen az értekezleten az elnökön kívül: Fischer Sándor főrabbi, Dr. Mayer Ödön, Dr. Deutsch Mór, Dr. Hartenbaum Simon, Dr. Náthán Bernát, Fridmann Márton, Wolf Mór, Deutsch Adolf, Springer A. D., Schuller Lajos és Weiss Bernát urak, kik az egyesület létesítése körül máris nagy érdemeket szereztek. Ugyanazon értekezlet folytatolag jövő vasárnap f. h. 14-én 4 órakor d. u. az izr. hitközs. irodájában tartatik, melynek tárgya az alapszabályok végleges megállapítása és az első alakuló közgyűlés egybehívása. — Az elfogadott alapszabályok a nagymt. m. k. belügyminisztériumhoz küldetnek és mihelyt onnan láttamozva visszakertülnek, az egyesület kezdő üdvös működését,

— **A valódi és az ál Zacherl.** Érdekes per folyt le a bécsi Landesgerichnél e napokban. Három vállalkozó el lett ítélve 2 illetőleg 1 hónapi fogságra, mert egy Zacherl János nevű zöldségárus 2 cizkos társaival egyetembe felhasználta nevét arra, hogy Zacherl ismert cég kárára és annak törvényes jeliséje alatt Zacherl port készítsen. Természetes, hogy végkép betiltotta a törvényszék a további gyártást az álcégnék és bekobozolt czege is töröltetett.

— **Iparos segédek figyelmébe.** A folyó 1897. évre a békéltető bizottságba 12 iparos segédnek megválasztására a határnap folyó 1897. év február hava 13-ikának d. e. 9 órája tüzetik ki a városi tanácsház nagytermében, melyre az igartesülethez tartozó iparosok összes segédei választói joguk gyakorlása végett megidéztetnek. A választási idő az irt napnak d. e. 11 óráig tart Roska József iparbaratósági biztos elnöklése alatt. A megválasztandó segédek működése a választási határnaptól számítandólag egy évig tart.

— **Valóságos Isten áldása** köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál, a tüdő és torok mindennemű betegségeinél *Egger díjjutalmazott Mell-Pasztilla és senki el ne mulassza* — saját jól felfogott érdekében — azoknak idejekorán való használatát. Számtalan elismerő hálanyilatkozat tanuskodik elvitáhatatlanul e kitűnő szer biztos hatása mellett. Kapható 25 kr, 50 kr és 1 frtos eredeti dobozokban minden gyógyszerárban. Fő és szétküldési raktár Nádor-gyógyszertár Budapest, Ráczai körút 17.

— **A quedinburgi répmagtermelés elzűlése.** Sajátságos sorsra jutott a quedinburgi piac, mely valaha híres volt takarmányrépa magjáról. A lefolyt évek nagy kereslete folytán beültött a reactio, a mányiben egyrészt a nagy túlermelés, másrészt a nyereszkesedési vágy okozta, hogy a piacról kerülő répmag jelenleg ügyszólván már veszedelem a gazdára nézve. Legutóbb egyik budapesti magáros H. I. árlapjában leleplezi az eredeti quedinburgi plombbal ellátott répmagot, mely mint hiteles magvizsgáló állomás bizonylatával kimutatja — nem egyéb, mint quedinburgi plombbal ellátott — szemét.

— **A bortörvény új végrehajtása vagy revíziója.** Az agrár Értesítő illetékes forrásból értesül, hogy a földmivelésügyi minisztériumban teljesen elkészült a bortörvény új végrehajtási rendeletének tervezete. A jövő hó folyamán a földmivelésügyi költségvetés letárgyalása után a földmivelésügyi minisztériumban a kereskedelemügyi minisztérium hozzájárulásával ankét lesz, mely a tervezetet megbeszélés tárgyává fogja tenni. Az ankétet már január hóra tervezték, de Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter személyesen akar az értekezleten elnökölni, s azért halasztotta azt a jövő hónapra. A minisztérium gondoskodott róla, hogy a tervezetet az érdekelteknek jó eleve megküldjék. Ezen az értekezleten fogják egyszersmind azt is megvitatni, hogy az új rendelet elegendő-e a bajok alapos orvoslására, vagy szükségesnek tartják-e a hozzáértők magának a bortörvénynek revízióját.

Merénylet a nők ellen.

A napokban egy elsőrangú bank vezérigazgatójának az a turesa ültete támadt, hogy megrendszabályozta az intézet nő alkalmazottait, kiadván egy ukázt: a hölgyek köszöntsék előbb felebbvalóikat. Nem tudom, mi indította rá az ismert gavallért, de tény, hogy a rendelet kiadatott és máig is érvényben van. A fővárosi napilapok hosszasan foglalkoztak e tárgygyal, sőt belevonták a vitába az olvasókat is, minek az lett a következménye, hogy a direktor úr jól kikapott, egymás után érték a gúnynak epébe mártott nyilak.

Ezzel azonban igen kevés elégtételt kaptak az

önérzetükben megsértett nők és most tanakodhatnak azon, hogy hol is van az a bizonyos tisztelet, melyet ők joggal elvárhatnak és miféle kárpótlásban részesülnek a természet ama rendezkedésével szemben, mely őket a passzív szerepre utalja.

Sokkal tanácsosabb, ha nem tüprengnek e kérdés felett és megalkusznak a viszonyokkal, mert a meditáció csak növelheti keserűségeket.

A hirbéd rendelet egyike a század legnagyobb igazságtalanságainak. A hölgyek ne várják, míg felebb valók őket köszönték, hanem előzzék meg az urakat! Vizsgáljuk csak meg, mit is kíván a direktor úr?

Azok a hölgyek, kik intézetében alkalmazva vannak, egytől-egyik fontosabb teendőket végeznek. Munkájuk feltételezi, hogy birjanak azzal az általános műveltséggel, melyet a középiskola számba menő polgári nyújt. Tény az, hogy valamennyien az értelmiségnek ama színvonalán állanak, mellyel fel tudják fogni, mivel tartoznak másoknak s mivel önmaguknak, tisztában vannak azzal, mit kívánnak a társadalmi szokások, mit az illemnek szokás által szentsített szabályai.

Eme fene szabályok között van egy egészen helyes tétel, a mit különben a józan ész is diktál: ha az ember bemegy valahova, vagy kijön onnan, akkor köszönni tartozik.

Ki kételkedhetik abban, hogy a rendelettel sértett hölgyek ezt megis tették? Bizonyára senki sem! A női lélek finomsága, a természet által beléjük oltott gyöngédség, előzékenység erre nézve a legteljesebb garanciát nyújták.

Az ukáz tehát az parancsolja, hogy ők köszönjének előbb még akkor is, ha valamelyik igazgató úrnak eszébe jutna és leereszkednék anyyira, hogy az ő szobájukba lépne be.

Szeretnék látni egy ilyen igazgatót, nem borítja-e szégyenpir becses ábrázatát eme természetellenes állapotban! Ha nem, a cynismusnak oly porciójával rendelkezik, mely csodapéldányává avatja.

Igaz, hogy az intézet legspeciálisabb ügyei közé tartozik, a mit követel alkalmazottaitól; igaz, hogy az alkalmazotti viszony két oldalú szerződésen basíroz és bármelyik fél bizonyos — rövid — idő respektálásával felmondhatja, de ha elképzeljük, hogy sensi passzióból nem köti le idejét állandóan a nap legnagyobb részére, hogy a munka vállalat kizárólag szükségszerűségeiből történik, tisztába jutunk rögtön azzal, hogy a pesti magyar kereskedelmi bank nőhivatalnokai kénytelenek magukat alávetni a felentes hatóság szeszélyének és ezzel egyuttal lemondani legbecsesebb kincsükről, legvonzóbb tulajdonokról: a nőességükről.

Ebből a szempontból mérlegelve a dolgot joga van a közvéleménynek is beleszólni és kötelessége tiltakozni a nők legszentebb jogainak megsértése ellen.

Elettapasztalat bizonyítja, mily áldásos rendeltetése van a nőnek. Nem messze áll az igazságtól az a felfogás, mely szerint a nőknek köszönhető a legnagyobb relativ-boldogság (abszolút úgy sincs!) és a földi életnek legtöbb öröme. A nő az, ki bennünket térfiaságunk tudatára ébreszt, ki bennünket megörvendeztet a legbájosabb ajándékkal: a gyermeki szeretettel, ki új életet, friss erőt önt belénk, ha napi erős munkában teljesen kimerültünk, dagadó szívvel osztozik örömlünkben, részt követel balsorsunkban a szomorúságból! Nem üres szólam, hogy a nő derült napsugár, mely fényforrásként szerepel az élet ködös utain, derűt áraszt a hosszú napjaiban, kellemessé teszi a sorsviharok zordonságát, lecsendesíti a lét háborgó hullámain. Megismertet bennünket a legszentebb érzélemmel: a szerelemmel, mely minden árnyoldala mellett az érzelmek érzelmének, a legmagasztasabbnak mondható, minthogy egyetlen eszközt képez arra nézve, hogy az örökvilágosságból legalább egy fény sugarat nyerhessünk e földön.

Lesznek bizonyára azok közül, kik soraimat figyelemre méltatják, olyanak, kik nézeteimet túlságosan idealisztikusoknak mondják, engem pedig túlságosan idealistának tartanak; ezen szíves olvasóinknak, a nélkül, hogy felfogásuk jogosságát kétségbe vonnám, legyen szabad figyelmükbe ajánlani, hogy, ha az elsősorolt nemes vonások közül csak egygyel is rendelkeznek a nő — ami pedig minden kétséget kizáró tény —, nem illeti-e őt meg az a feltétlen tisztelet, a melyben mindenkor részesítették, melyet a középkorban nevezetes lovagok legszentebb kötelességüknek ismeretek és a melyet mai napig is minden valamire való férfi megad neki és meg fog adni a jövőben is! Vajjon az a sajnálatos körülmény, hogy alkalmazottokká kénytelenek lenni, megfoszthatja már őket ettől a tisztelettől és nem-e első sorban nők az íróasztal mellett gubbasztók és csak aztán hivatalnokok?!

Senki a világon ezt büntetlenül nem állíthatja

és a ki teszi, kihívja maga ellen a közvélemény a társadalom felzúdulását.

Ha már elkövték ezt a vakmerőséget, legyen meg az a bátorságuk, hogy vonják vissza hamarosan de ne késsenek, hogy a világ folyása, a mindennapi zűrzavar mielőbb levehesse napirendről.

Havas Zsigmond.

Közgazdaság.

Résen legyünk!

A mezei gazdálkodásnak csak akkor van meg az igazi haszna, ha oda törekzünk, hogy évi termésünket fokozzuk. Két szemet kell termesztetni ott, ahol eddig csak egy szem termett.

Annyi bizonyos, hogy ez nem egészen rajtunk áll; mert nagy beleszólása szokott itt lenni az időjárásnak is. De meg aztán a jó Istennel sem csináltunk szerződést, hogy valami csapást ne küldjön. Hanem viszont annyi is elvitáztatlan tény, hogy okos előrelátással sok bajt és veszedelmet ki lehet kerülni.

Különösen nagy csapás az, ha az ember egészséges és tele kalászt vár s kap helyette egy csomó fekete port.

A gazdák ezen rémét porüszögnek szokták nevezni s oly kimondhatatlan károkat okoz a természetben, hogy a gazda szinte sirva nézhet utána. Megfelezi a mennyiséget s alaposan megrontja a minőséget is.

Hála azonban a tudományos megfigyelés és a kutató észnek, mely reávezette az embert, hogy mikép lehet ellene alaposan és biztosan védekezni. Szóval rájöttünk a módjára, hogy e bajnak elejét vehetjük.

Sikerült ugyanis *Schönbeck Imrénék Esztergom*-ban oly szert előállítani, amelynek használata által egészen nyugodtak lehetünk az üszög felől. Ez megöli a porfinomságu sporákat anélkül, hogy a vetőmagnak ártalmára volna. Nem volt még eset reá, hogy e csávázó szer helyes alkalmazása mellett az üszög mutatkozott volna.

A ki tehát e veszedelmes ellenségtől biztosítva akar lenni, az használja a fennebbi szert s meg fog győződni róla, hogy olcsó pénzért teljes nyugalmat szerzett magának.

Mert e szer nemcsak hatásában teljesen biztos; hanem e mellett oly olcsó is, hogy valami érezhető kiadást vagy költséget még a kisgazdának sem igen okoz. Egy 50 dekás csomag, mely 300 liter vetőmagra elegendő, csak 28 krajczárba kerül. Öt kilós postacsomagnál pedig a portót is a küldő viseli s így a megrendelő azt teljesen bérmentve kapja meg.

Különösen figyelmet érdemmel továbbá azon körülmény, hogy különösen a tavali árpa és zab a volt nagyobbimértű nedvesség következtében a porüszög által meg van metelyezve s a talaj szintén fertőzve lévén, minden valószínűség szerint az üszög s az idén nagyobb mértékben fog mutatkozni s így annak becsávázása nemcsak kívánatos, de határozottan szükséges is.

Saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát minden gazda, ha a közelgő tavaszi vetéskor a becsávázást el nem mulasztja.

Használati utasítás minden csomagon rajt van.

Nyilttér.)

Báli selyem-szövetek 35 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehé, színes Henneberg selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Szájezba czimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

1) E rovatban megjelenő közleményért nem állal felelősséget Szerkesztőség

Bau- Offertverhandlung.

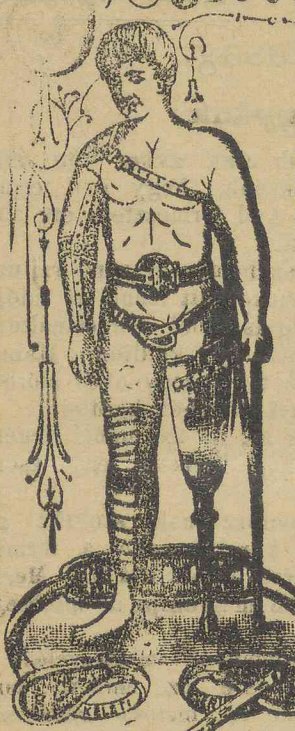
Für den beabsichtigten Neubau mehrerer Zinshäuser in der ev. Kirchengemeinde A. B. zu Karlsburg, mit dem Kostenvoranschlag von **18500 fl.** beziehungsweise **24780 fl.** öst. w. findet am **21. Feber 1. J.** 11 Uhr vormittags in der dortigen ev. Schule eine Offertverhandlung statt, wovon Unternehmungs lustige mit dem Bemerken verständigt werden, dass nur schriftliche bis zum genannten Zeitpunkte eingereichte Offerte Berücksichtigung finden.

Pläne und Kostenvoranschlag so wie die näheren Lizitations bedingungen können täglich beim ev. Pfarramt A. B. in Karlsburg eingesehen werden.

Karlsburg am 2. Feber 1897.

Das ev. Presbyterium A. B.

Specialista
Sérvkötőkben

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom. Kiküldetett Brüsszel 1893. aranyérem és díszokmánnal

KELETI-féle sérvkötő
orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtekélyesebb ezen neubben, nem csúszik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja az élszerű szer kezétől fogva eddigi sérvkötők hiányait.

Keleti-féle gummi sérvkötő
idomítható pelottával, szarvasbőr védővel és biztonsági övvel.
Árak: egyoldalt 6-8 frt, kétoldalt 12-16 frt.

Gyárában készülnek ezenkívül: Málák, műkezek, egyenestartók, (Hersing-féle rendszer) orthopédiai fűzők, haskötők, görsest hársnyák a mindenféle francia gummiárak. Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl.

KELETI J.
hir. szab. kőszerezés és orvossebészeti műszerész.
Főüzlet és sérvkötészeti műhely:
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 1.
Sebészeti műszergyár: ROSTELY
UTCZA (Károly-laktanya 15.)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÖHÖGÉS,
rekedség és elnyálkásodás ellen legjobb hatású szer a **RÉTHY-féle**
PEMETEFÜ-CZUKORKA
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára **30 kr.**
5 dobozzal **1 frt 50 kr.**ért bérmentve küld.

Réthy Béla, gyógyszerész Békés-Csabán.

Pénz **Pénzkölcsön** **Pénz**

Pénzkölcsön

Birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalmokra, első helyű betétlázásra
40 évre 4 1/2 %-ra, 50 évre 4 %-ra, 2-ik és 3-ik helyű betétlázásra 6 %-ra

P É N Z T

váltóra 5-6 százalékra 10.000 frt gyorsan és diszkrétan mellett szerez, — valamint drága adósságokat convertál, úgy szintén váltót le-számítottat.

Schwarz Márton,
Budapest, Dob-utca 69. sz.
Kittűnő referenciákkal szolgálhatok.

Pénz **Pénzkölcsön** **Pénz**

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvényénél, osztnál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. tüvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes tüveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Liquer-gyáraknak
és olyanoknak a kik szeszterme-léssel foglalkoznak ajánlom

ESZENCZ

különlegességeimet
tökéletesen összeállítva likörgyárak számára.

Árjegyzékek és magyarázatok ingyen.
Pollák Fülöp Károly
E szenczia-különlegességek gyára
178 1-20 PRAGA Mariengasse 18.

Hirdetéseik jutányos áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Dús mellékkeresetet
nyújtunk mindazoknak, kik törvényesen engedélyezett

sorsjegyek
részfizetésre való eladásával foglalkozni kívánnak
Némi tevékenység mellett havonként 150-200 frt könnyen megkereshető.

Ajánlatok czimzendők:
MAY, ELFER és ADLER,
bank- és váltó-üzlet, Budapest.

Polgári serfőződe Pilsenben.

Képviselő

Gyulafehérvár és környékére gyártmányaink hordókbani kimérésére és palackozókban elárúsítására kerestetik. Ajánlatok czimzendők.

Löffelmann Vilmos
Budapest, IX. Ranolder-utca 4. sz.

MEGHÍVÓ.

A Gyulafehérvári Takarékpénztár mint Részvénytársaság

XXV. évi

RENDES KÖZGYŰLÉSÉT
folyó 1897. évi febr. hó 25-én

délután 3 órakor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

- I. Jegyző választása és a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
 - II. Az 1896. évi zárszámadások előterjesztése; az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése kapcsán a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvények iránti határozathozatal.
 - III. Indítványok.
- Kérjük a részvényeseket, hogy — szavazati joguk gyakorolhatása végett részvényeiket a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a takarékpénztár hivatali helyiségében letétmenyezni sziveskedjenek.
- Gyulafehérvár, 1897. február hó 8-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Mária-czelli
Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyu, felbőffögés, hásmenés, gyomorfájdalom, felesleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámoroidoknál.

Említett bajoknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis tüveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy tüveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerár Budapest, Király utca 12. sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Máriaczelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Kapható: **Fröhlich Gyula** gyógyszerárban.
Gyulafehérvárt.